

S P E R R E F R I S T

torsdag 18. september 1975 kl. 21.00

Regjeringens middag på Akershus Slott
torsdag 18. september 1975,
for Islands statsminister Geir Hallgrimsson og frue.

Statsminister Trygve Bratteli's tale.

Herr Statsminister, fru Hallgrimsson,
mine damer og herrer.

For den norske Regjering har jeg den ære å ønske Dem, herr Statsminister, og fru Hallgrimsson, hjertlig velkommen til Norge.

Det er oss alltid en glede å ønske representanter for Island's folk velkommen til oss. Gammel historie og nyere livsforhold gir i forening grunnlaget for det særegne forhold mellom våre to folk. Vi møtes mere som nære slektninger enn som representanter for ulike nasjoner. Det er viktig i dag og i framtiden å ta vare på og styrke videre de bånd som knytter oss sammen.

Ved mine besøk i Island har jeg sterkt opplevet å føle meg hjemme hos nære venner. Tusener av mine landsmenn har erfart det samme. Vi vil gjerne at vårt frendefolk fra Island skal oppleve det samme når de kommer til vårt land. Dette ønske vil sterkt følge Dem og fru Hallgrimsson, når De første gang besøker vårt land som Islands statsminister.

I Norge har vi alltid følt beundring - ja en slags slektsstolthet - når vi har sett det særpregede og selvbevisste kultursamfunn som vårt frendefolk gjennom århundrene har formet i striden med en karrig natur og sterke naturkrefter. Vi føler oss stolte over de nære bånd som fra historiens gryning knytter våre to folk sammen.

I dag er våre to land høyt utviklede velferds-samfunn. Hver for oss og i samarbeid i internasjonale organisasjoner søker vi å løse vår tids problemer i våre egne land og i den verden vi alle hører til og har et felles ansvar for.

For første gang på meget lenge er det i dag ingen større væpnede konflikter noe sted i verden. Likevel er den fylt av usikkerhet og uro. Freden hviler flere steder på et utrygt grunnlag. Menneskerettighetene slik de i nyere tid er høytidelig proklamert fra De forente Nasjoner og fra Europarådet, er stadig lite respektert i store deler av verden. Med sine sterke tradisjoner for frihet og folkestyre er det en stor oppgave for de nordiske folk å være framme i vaktholdet der de elementære menneskerettigheter trækkes under fot. Og nød og fattigdom knuger ennå folkemassene i store deler av verden.

Sett ut fra dette er våre to land lykkelig stillet. De siste års internasjonale økonomiske rystelser har kastet skygger også innover våre land. Men de har ikke rokket fundamentene for våre folks liv. Jeg er klar over at Islands økonomi kan være mer sårbar enn vår overfor internasjonale tilbakeslag. Det merkelige og dramatiske landet har også kastet på dere naturkatastrofer

av et slag som resten av Norden er fri for. Likevel er Island solid med i den høyt utviklede del av verden som kan møte framtiden uten frykt for folkets vitale livsvilkår.

Vi er sammen med Nordens andre folk i en stilling som gir oss et sterkt medansvar for utviklingen i mindre gunstig stilte områder i verden. I det store verdenssamfunn er vi kallet til å virke med til en mer rettferdig fordeling mellom alle jordens folkeslag. Og til å bruke jordens ressurser på en måte som også trykker kommende slekter.

Våre to folk samarbeider nå på de fleste områder av samfunnslivet. Dette skjer direkte mellom våre to land og i internasjonale organer. Samarbeidet i Norden har fått hensiktsmessige rammer gjennom Nordisk Råd og dets organer. Vi samarbeider nært i EFTA, Europarådet og i OECD. Begge land ser deltakelsen i De forente Nasjoner som en av hjørnesteinene i utenrikspolitikken.

Objektivt sett har de små land i vår tid en utsatt stilling. Vi må trykke vår tilværelse i solidarisk samarbeide med andre. Med vår fortids historie og vår nåtids strategiske plassering var det naturlig for våre to land å slutte seg til NATO. Det tjener oss selv og sikkerheten i vår del av verden at det ikke skapes usikkerhet om den likevekt og stabilitet som er skapt her.

En realistisk erkjennelse av det regionale samarbeid om forsvaret er en forutsetning for å føre samarbeid og avspenning mellom Øst og Vest videre. Begge våre land er med i NATO med dette dobbelte formål. Vi skal trykke oss selv på en måte som i vår tid bare kan skje ved et slikt regionalt samarbeide. Og vi skal i samarbeidet virke med til avspenning, fred og samarbeid i verden.

Verdien av denne politikk blir understreket under den økende sikkerhetspolitiske interesse som knytter seg til de nordvestlige havområder i Europa.

Av kjente grunner er havområdene rundt Island av avgjørende økonomisk betydning for landet. Det er derfor naturlig at Island med stor interesse tar del i den internasjonale havrettskonferansen. Med sine store kystområder er også Norge vitalt interessert og meget aktivt med i denne konferansen. Vi vil sette alt inn på at konferansen skal kunne legge grunnlaget for folkerettslig ordnede forhold mellom nasjonene når det gjelder de forskjellige former for bruk av havet og dets ressurser.

Vi har kunnet glede oss over et nært samarbeid med den islandske regjering for å fremme våre felles interesser på havrettskonferansen. Særlig nært har dette samarbeid mellom våre regjeringer og delegasjoner vært ved forhandlingene om utformingen av de framtidige globale regler om kyststatens suverene rettigheter over naturressursene innen en økonomisk sone på 200 nautiske mil. Vi ser fram til et videre samarbeid på konferansen neste år, og vi legger vekt på at det da bør lykkes å komme fram til konkrete vedtak.

Spesielt for fiskerigrensen går både Norge og Island inn for opprettelse av en 200 mils økonomisk sone der kyststaten har full myndighet til å treffe de tiltak som er nødvendig for å verne fiskebestanden og å sikre kystfolkets interesser. Vi har valgt en noe annen framgangsmåte enn Island for å nå dette mål. Jeg er klar over at Norges situasjon i denne sak ikke er helt den samme som deres. Vi forstår de grunner Island ser som avgjørende for valg av veg til en fiskerigrense på

200 nautiske mil. Vi regner med at de tillempinger av 200 mils grensen som hensynet til Islands nabostater gjør nødvendig, vil bli foretatt. Vi kan fullt ut støtte den vilje til forhandlinger med de berørte stater som Deres regjering har gitt uttrykk for.

Jeg er sikker på at Island og Norge her og på andre felter, vil fortsette sitt nære og fruktbare samarbeid i gjensidig forståelse og respekt for hverandre. Som det høver i forholdet mellom nære slektninger.

Igjen ønsker jeg Islands statsminister og fru Hallgrímsson hjertlig velkommen i Norge.

Jeg utbringer en skål for Statsministeren og hans frue - og for styrking av det spesielle og nære forhold mellom våre to folk.